

erlægges til vekslende Priser, og hvor alt-saa det Spørgsmaal spiller ind med, hvilken Værdi man kan vente, at Kornet vil faa i Tidernes Løb. Endelig kommer her nu et tredie Moment, nemlig Hensynet til den i Tidernes Løb foranderlige Rentefod. Disse Momenter gøre, at det efter min Mening ikke er saa underligt, om det falder lidt vanskeligt at komme til en Vurdering af Tiendeydelsen, som er samstemmende mellem Tiende-ejeren og Tiendeyderen, og derfor undrer det mig for saa vidt ikke, at Loven af 1894 ikke er bleven benyttet i større Omfang, end sket er. Men naar den ærede Ordfører med sin sædvanlige Grundighed opstillede et Regnestykke, hvorefter det vilde tage 8,367 Aar 7 Maaneder og 6 Dage, inden Tienden vilde blive afløst i Henhold til denne Lov, tillader jeg mig at tro, at denne Beregning dog neppe er ganske rigtig. Jeg skal ikke opholde mig ved, at den efter mit Skøn, naar man gaar ud fra det Grundlag, der formentlig er benyttet ved Beregningen, er henved en 100 pCt. for høj; thi jeg erkender, at hvad enten det varer 8,000 Aar eller — hvilket Resultat jeg nærmest vil komme til — 5,000 Aar, inden Tienden bliver afløst i Henhold til denne Lov, er det en saa fjern Udsigt, der gives Tiendeyderne, at den neppe er særdeles opmuntrende for dem. Men det, jeg anser for det egentlig urigtige i denne Beregning, er, at selve Grundlaget, hvorpaa den er bygget, ikke er rigtigt. Jeg formoder, at den ærede Ordfører har taget til Udgangspunkt det Faktum, at der i de fem Aar, der ere gaaede efter Lovens Emanation, er bleven afløst Tiende, udstedt Tiendeafløsningsobligationer til et samlet Beløb af 147,000 Kr. Men jeg skal hertil bemærke, at man for det første ikke kan undres over, om der ikke er en saa overdreven stærk Tilbøjelighed til en Overenskomst paa et Tidspunkt, hvor man stiller Tiendeyderne i Udsigt: Naar I blot ville vente, skal Staten tage $\frac{1}{4}$ eller endog $\frac{1}{3}$ af Tiendeydelsen. Under disse Omstændigheder er der ikke for dem nogen særlig Opfordring til at følge den frivillige Overenskomsts Vej. Var det først givet, at disse vidtgaaende Fordringer dog ikke vilde kunne gennemføres, var det først givet, hvad der virkelig kan ventes tilstaaet af Lettelser, saa var det dog maaske nok muligt, at man kunde naa betydeligt længere frem ad den frivillige Overenskomsts Vej, end sket er. Men selv saaledes som Forholdet er, er Situationen ikke fuldt saa haabløs, som den ærede Ordfører fremstillede den. Jeg

skal oplyse, at netop i disse Dage har der fundet en Tiendeafløsning Stedovre paa Falster til et Beløb af henved 50,000 Kr. Jeg skal oplyse, at medens Tiendeafløsningsobligationerne den 31te Marts dette Aar, som sagt, udgjorde 147,000 Kr., udgjorde de i dette Øjeblik paa det nærmeste 280,000 Kr., altsaa ikke langt fra det dobbelte. Det vil med andre Ord sige, at i det forløbne Halvaar er der afløst lige saa meget som i de foregaaende fem Aar. Dersom den ærede Ordfører nu vilde sige: Selv om jeg tager i Betragtning de Beløb, der endnu kunne komme til i Resten af dette Finansaar, komme vi dog op til en meget svimlende Aarrække, saa vil jeg sige, at det er ganske rigtigt, dersom man tør betragte det, der er sket i dette Aar, som en absolut Norm; men jeg tror, man snarere maa se det fra det Synspunkt, at naar Afløsningen først begynder at finde Indgang, sker det efter en stedse stigende Maalestok. Naar først et Sogn har afløst, ville snart Nabosognene følge dets Eksempel, og jeg tror, at det, man skal fæste sig ved, er ikke blot dette, at Beløbet i dette Øjeblik er blevet saa meget større, som jeg nævnede, men det er det, at det tyder paa, at der vil komme en Stigning i det Omfang, hvori den frivillige Overenskomst benyttes. For mig staar det derfor slet ikke som haabløst at gaa den frivillige Overenskomsts Vej, og jeg holder mig i saa Henseende til, hvad Erfaringen har vist med Hensyn til Fæstevæsenet. Man har gennem en Række af Aar ogsaa haft Spørgsmaalet om en Tvangsafløsning af Fæste oppe, men der har man stadig udskudt det. Saa fulgte man den Vej, at man gennem forskellige Love, navnlig de to af 1861 og 1872, gav visse Tilskyndelser til den frivillige Overenskomst, og Følgen har jo været den, at Fæstevæsenet nu maa siges at være saa godt som afløst, idet det Hartkorn, der endnu er Fæstetvang undergivet, ikke blot er forholdsvis lille, men vel ogsaa ikke bliver afløst, fordi de paagældende egentlig ikke ønske det og maaske heller ikke vilde ønske en Tvang til at faa det afløst. Ser jeg paa det, kommer jeg til det Resultat, at dersom man gennem en forstandig Ordning gav den fornødne Tilskyndelse til begge Parter til at enes om Tiendeafløsningen, saa vilde man ogsaa ad den Vej kunne komme frem og det i en vistnok ikke uoverskuelig Fremtid. Og det forekommer mig, at før man har gjort Forsøg herpaa, er der dog neppe Anledning til at gaa til Tvang. Det maa jo erindres med Hensyn til denne Tvang, at den ikke